

Az 53. Nemzetközi Matematikai Diákolimpia feladatainak megoldásai

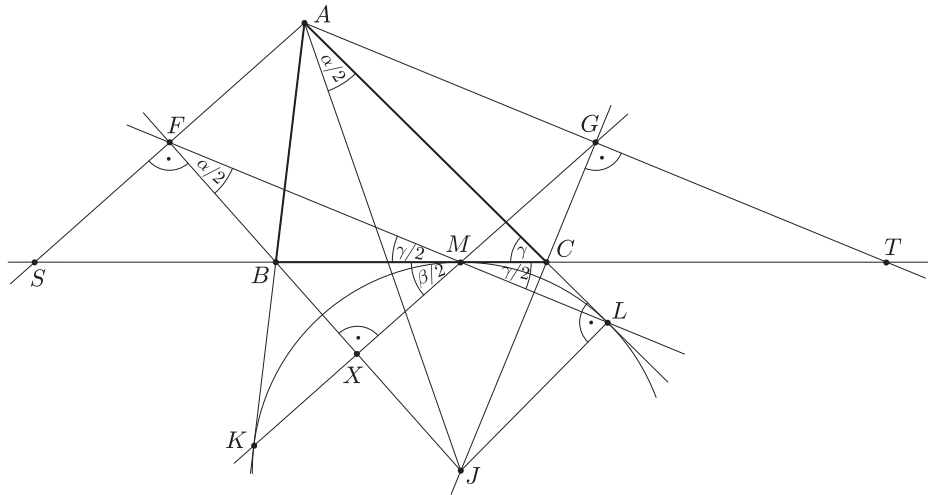
A hagyományoknak megfelelően ebben az évben is közöljük a nyári matematikai diákolimpia feladatainak a megoldásait; lényegében úgy, ahogyan a legilletékesebbek, a magyar csapat tagjai leírták. Közreműködésüket köszönjük és ezúton is gratulálunk eredményeikhez.

A szerkesztőség

1. Az ABC háromszög A csúccsal szemközti hozzáírt körének középpontja J . Ez a hozzáírt kör a BC oldalt az M pontban, az AB , ill. AC egyeneseket pedig a K , ill. L pontban érinti. Az LM és BJ egyenesek metszéspontja F , a KM és CJ egyenesek metszéspontja pedig G . Legyen S az AF és BC egyenesek metszéspontja, T pedig a AG és BC egyenesek metszéspontja.

Bizonyítsuk be, hogy M az ST szakasz felezőpontja.

(Az ABC háromszög A csúccsal szemközti hozzáírt köre az a kör, amelyik érinti a BC szakaszt, továbbá az AB félegyenes B -n túli részét és az AC félegyenes C -n túli részét.)

$\angle FMB = \angle LMC = \frac{\gamma}{2}$, mert az CLM háromszög egyenlő szárú és a C -nél levő szöge az ABC háromszög γ -hoz tartozó külső szöge. Hasonlóan $\angle BMK = \frac{\beta}{2}$. Jelölje az MK és JF szakaszok metszéspontját X ; ekkor $\angle MXF = 90^\circ$, mert a BMK háromszög egyenlő szárú, és BJ felezi a B -nél lévő szöget, ezért merőleges az MK alapra. Így

$$\begin{aligned} \angle LFJ = \angle MFX &= 180^\circ - \angle FMX - \angle MXF = \\ &= 180^\circ - \angle FMB - \angle BMX - \angle MXF = 180^\circ - \frac{\gamma}{2} - \frac{\beta}{2} - 90^\circ = \frac{\alpha}{2}. \end{aligned}$$

$\angle LAJ = \frac{\alpha}{2}$, mert az A -hoz tartozó belső szögfelező átmegy a hozzáírt kör középpontján. Ebből és az $\angle LFJ$ -re kapott eredményből következik, hogy $ALJF$ húrnégyszög.

$\angle ALJ = 90^\circ$, hiszen AL érintő, tehát a vele szemközti $\angle JFA$ is 90° . GX párhuzamos AS -sel, mivel $\angle GXF = 90^\circ$. Az előbbiekhöz hasonlóan $\angle JGA = 90^\circ$.

Így G felezi az AT szakaszt, mivel a JG -re való tükrözésnél az AL egyenes képe az MT egyenes, az AT egyenes helyben marad, tehát A képe T . Emiatt az ATS háromszögben a GM középvonal, tehát M felezi ST -t. (A megoldás független az ábrától.)

2. Legyen $n \geq 3$ egész, és legyenek $a_2, a_3, \dots, a_n$ olyan pozitív valós számok, amelyekre $a_2 a_3 \cdots a_n = 1$. Bizonyítsuk be, hogy

$$(1 + a_2)^2 (1 + a_3)^3 \cdots (1 + a_n)^n > n^n.$$

Ágoston Tamás megoldása. Ha $i \geq 2$ egész, akkor az $\frac{1}{i-1}, \frac{1}{i-1}, \dots, \frac{1}{i-1}, a_i$ pozitív számokra (az $\frac{1}{i-1}$ szám $(i-1)$ -szer szerepel) alkalmazhatjuk a számtani és mértani közép közötti egyenlőtlenséget:

$$\frac{(i-1)\frac{1}{i-1} + a_i}{i} \geq \sqrt[i]{\frac{a_i}{(i-1)^{i-1}}}.$$

Ezt i -edik hatványra emelve, és szorozva a bal oldali nevezővel:

$$(1) \quad (1 + a_i)^i \geq \frac{i^i}{(i-1)^{i-1}} a_i.$$

Ha $i \in \{2, 3, \dots, n\}$, akkor itt mindkét oldal pozitív, így ezekre az i -kre összeszorozva (1)-et:

$$(1 + a_2)^2 (1 + a_3)^3 \cdot \dots \cdot (1 + a_n)^n \geq \frac{2^2}{1^1} \cdot \frac{3^3}{2^2} \cdot \dots \cdot \frac{n^n}{(n-1)^{n-1}} a_2 a_3 \cdot \dots \cdot a_n = n^n.$$

Itt használjuk azt a feltételt, hogy $a_2 a_3 \cdot \dots \cdot a_n = 1$. Azt kell még belátnunk, hogy egyenlőség nem állhat fenn.

Mivel (1)-ben a kérdéses i -kre mindkét oldal pozitív, a szorzatban egyenlőség pontosan akkor áll, ha minden i -re (1)-ben egyenlőség áll. Ez pedig pontosan akkor igaz, ha minden i -re a számtani és mértani közepeket egyenlő számokra vettük, azaz $a_i = \frac{1}{i-1} = \dots = \frac{1}{i-1}$. Ekkor viszont $a_2 a_3 \cdot \dots \cdot a_n = 1 \cdot \frac{1}{2} \cdot \dots \cdot \frac{1}{n-1}$, ahol minden tényező pozitív, és 1-nél nem nagyobb. Viszont $n \geq 3$ miatt az 1-nél kisebb $\frac{1}{2}$ tényező is szerepel, vagyis a szorzat kisebb 1-nél. Ez ellentmond a feladat feltételének, így valóban nem állhat fenn egyenlőség, azaz

$$(1 + a_2)^2 (1 + a_3)^3 \cdot \dots \cdot (1 + a_n)^n > n^n,$$

és ezt akartuk bizonyítani.

3. A hazudós játékot két játékos játssza: A és B . A játék szabályaiban szerepel két pozitív egész szám: k és n , ezek értékét mindkét játékos ismeri.

A játék megkezdésekor A választ két egész számot: x -et és N -et, amikre $1 \leq x \leq N$. A az x számot titokban tartja, viszont N -et őszintén megmondja B -nek. B ezután megpróbál x -re vonatkozó információt szerezni A -tól a következő típusú kérdésekkel: B minden kérdésében megadja pozitív egész számok egy tetszőleges S halmazát (olyan S halmazt is megadhat, amit már korábban is megadott), és azt kérdezi A -tól, hogy x eleme-e ennek az S halmaznak. B akárhány ilyen típusú kérdést feltehet. A -nak B minden kérdésére a kérdés elhangzása után azonnal igennel vagy nemmel kell válaszolnia, de mindegyik válasza lehet hazugság is; az egyetlen kikötés az, hogy bármely egymás utáni $k+1$ válasz közül legalább egynek őszintének kell lennie.

Miután B annyiszor kérdezett, ahányszor csak akart, meg kell neveznie egy legfeljebb n pozitív egész számból álló X halmazt. Ha x eleme az X halmaznak, akkor B nyer; különben B veszít. Bizonyítsuk be:

1. Ha $n \geq 2^k$, akkor B -nek van nyerő stratégiája.

2. Minden elég nagy k -hoz van olyan $n \geq 1,99^k$ egész szám, amire B -nek nincs nyerő stratégiája.

Janzer Olivér megoldása. 1. rész. Nyilván nem változik a feladat, ha az $\{1, 2, \dots, N\}$ halmaz helyett tetszőleges $\{a_1, a_2, \dots, a_N\}$ halmazból kerül ki x ($a_i \neq a_j$). Ha $n \geq 2^k$, megmutatjuk a nyerő stratégiát.

Ha $N \leq 2^k$, akkor az $X = \{a_1, a_2, \dots, a_N\}$ halmazra $|X| = N \leq 2^k \leq n$, így $|X| \leq n$, tehát X megfelelő, B nyert.

Tegyük fel, hogy $N > 2^k$.

N szerinti teljes indukcióval bizonyítjuk be, hogy van nyerő stratégia. Tegyük fel, hogy $N = \ell$ -re készen vagyunk (ahol $\ell \geq 2^k$). Bizonyítunk $N = (\ell + 1)$ -re. Kérdezzük meg az $S = \{a_1\}$ halmazt addig, amíg az első „igen” választ nem kapjuk. Ha végig „nem”-et kapunk, még $k+1$ kérdés után is, akkor $x \neq a_1$ (hiszen ekkor a „nem” igaz), így x az ℓ elemszámú $\{a_2, a_3, \dots, a_{\ell+1}\}$ halmazban van, így az indukciós feltétel szerint innen van nyerő stratégiánk. Tegyük fel egyébként, hogy a válasz egyszer „igen”. Rögtön ezután tegyük a következőt: vegyük az $a_2, a_3, \dots, a_{2^k+1}$ számokat ($2^k + 1 \leq \ell + 1$). Rendeljük a_j -hez a $(j-2)$ sorszámot. Ekkor kiosztottunk sorszámokat 0-tól $(2^k - 1)$ -ig. Kódoljuk a sorszámokat 2-es számrendszerben. Ezután tegyük fel k darab kérdést, amelyek a következők:

1. x benne van abban a halmazban, amely halmaz a kiválasztott számok közül azokat tartalmazza, amelyek sorszámának 2-es számrendszerbeli alakjában az első jegy 0?

És így tovább, az i -edik kérdés a sorszám i -edik jegyére kérdez rá (2-es számrendszerben). Így, mivel 2^k sorszámot osztottunk ki 0-tól $(2^k - 1)$ -ig és ezeket 2-es számrendszerben k jegy kódolja:

$$0 : \underbrace{00 \dots 0}_k; \quad 1 : \underbrace{00 \dots 01}_{k-1}; \quad \dots; \quad 2^k - 1 : \underbrace{11 \dots 11}_k,$$

ezért k kérdéssel x sorszámát 2-es számrendszerbeli alakjának minden jegyére választ kapunk. Vegyük az utolsó $(k+1)$ darab feltett kérdésünket. Ezek között a feladat feltétele miatt lennie kell olyannak, amelyre A őszintén válaszolt. Ekkor azonban kizárhatjuk az olyan x -eket, amelyekre az igaz válaszok mindig az A által adott válaszok ellentétei. Belátjuk, hogy van ilyen szám. Az A által adott első válasz „igen”, ennek ellentéte „nem”, továbbá a következő k válasz tagadása meghatároz egy sorszámot, legyen ez a_t sorszám ($2 \leq t \leq 2^k + 1$). Ekkor, mivel $a_1 \neq a_t$, azért x nem lehet a_t , ugyanis

akkor az első kérdésre „nem” az őszinte válasz, a további kérdésekre pedig a_t definíciója szerint mindig az ellenkező, mint amit A adott. Ez azonban ellentmond a feladat $(k+1)$ egymást követő kérdésre vonatkozó feltételének. Így $x \neq a_t$. Ekkor x benne van egy ℓ elemű halmazban (az eredetiből elhagyjuk a_t -t), innen pedig az indukciós feltevés szerint van nyerő stratégiánk. Így a feladat első részének állítását igazoltuk.

2. rész. Megmutatjuk, hogy ha $1,99 < \lambda < 2$ és $n = [(2-\lambda)\lambda^{k+1}] - 1$, valamint $N = n+1$, akkor B -nek nincs nyerő stratégiája.

Jelöljük V -vel a B -nek azon kérdésére adott választ, hogy x benne van-e az S halmazban. Ekkor legyen V *inkonzisztens i -vel*, ha a válasz „igen” és i nem eleme S -nek; vagy ha a válasz „nem” és i eleme S -nek. Legyen egy adott pillanatban m_i az a szám, ami megadja, hogy A addig (a legutolsót is beleértve) hány egymást követő, i -vel inkonzisztens választ adott. Például, ha a válaszok minősítése az i szempontjából sorban ink.; nem ink.; ink.; ink., akkor éppen $m_i = 2$.

Legyen

$$\Phi = \sum_{i=1}^{n+1} \lambda^{m_i}.$$

Legyen A válasza mindig olyan, hogy a válasza után a két lehetséges Φ érték közül a kisebbet kapjuk. Ehhez persze be kell látnunk, hogy ilyenkor A lépései szabályosak. Elég azt megmutatnunk, hogy $\Phi < \lambda^{k+1}$, hiszen akkor mindegyik m_i kisebb $(k+1)$ -nél; viszont (legalább) $k+1$ egymást követő hazugság $k+1$ egymást követő inkonzisztens válasz lenne x -re nézve, amiből $m_x \geq k+1$ következne (a legalább $(k+1)$ -edik inkonzisztens válasz után). Mindez azt jelenti, hogy a kívánt egyenlőtlenség mindenkor teljesülése esetén valóban nincs $k+1$ egymást követő hazugság, azaz A válaszai szabályosak.

$\Phi < \lambda^{k+1}$ igazolása: Kezdetben $m_1 = m_2 = \dots = m_{n+1} = 0$, így $\Phi_0 = n+1$. Viszont

$$n+1 = [(2-\lambda)\lambda^{k+1}] \leq (2-\lambda)\lambda^{k+1} < \lambda^{k+1}$$

(hiszen $\lambda > 1$ miatt $2-\lambda < 1$). Így kezdetben $\Phi < \lambda^{k+1}$.

Tegyük fel, hogy valameddig $\Phi < \lambda^{k+1}$, majd vizsgáljuk a helyzetet A aktuális választ követően. Ennek során A -nak két lehetséges válasza volt: „igen”, ami után Φ_1 és „nem”, ami után Φ_2 keletkezik. Mivel ő a kisebbet választotta, azért $\Phi' \leq \frac{1}{2}(\Phi_1 + \Phi_2)$. Ha ezen kérdés az S halmazra kérdez rá, és a válasz előtt $m_1, m_2, \dots, m_{n+1}$ voltak a megfelelő értékek, akkor

$$\Phi_1 = \sum_{i \in S} \lambda^0 + \sum_{j \notin S} \lambda^{m_j+1} \quad \text{és} \quad \Phi_2 = \sum_{i \in S} \lambda^{m_i+1} + \sum_{j \notin S} \lambda^0,$$

így

$$\begin{aligned} \Phi' &\leq \frac{1}{2}(\Phi_1 + \Phi_2) = \\ &= \frac{1}{2} \left(\sum_{i \in S} (\lambda^{m_i+1} + 1) + \sum_{j \notin S} (\lambda^{m_j+1} + 1) \right) = \\ &= \frac{1}{2} \left(\left(\sum_{i \in S} \lambda^{m_i+1} + \sum_{j \notin S} \lambda^{m_j+1} \right) + \left(\sum_{i \in S} 1 + \sum_{j \notin S} 1 \right) \right) = \\ &= \frac{1}{2} \left(\sum_{h=1}^{n+1} \lambda^{m_h+1} + \sum_{h=1}^{n+1} 1 \right) = \\ &= \frac{1}{2}(\lambda\Phi + n+1). \end{aligned}$$

Mivel $\Phi < \lambda^{k+1}$ és $n+1 = [(2-\lambda)\lambda^{k+1}] \leq (2-\lambda)\lambda^{k+1}$,

$$\Phi' \leq \frac{1}{2}(\lambda\Phi + n+1) < \frac{1}{2}(\lambda^{k+2} + (2-\lambda)\lambda^{k+1}) = \lambda^{k+1}.$$

Tehát Φ nem lépi át λ^{k+1} -t.

Így A válaszai szabályosak. Viszont mivel ezek x -től függetlenek, B nyilván nem találhatja ki x -et. Tehát ebben az esetben B -nek nincs nyerő stratégiája. Belátjuk, hogy elegendően nagy k esetén n megfelelő, azaz

$$n \geq 1,99^k \cdot n = [(2-\lambda)\lambda^{k+1}] - 1.$$

Először belátjuk, hogy

$$(2-\lambda)\lambda^{k+1} \geq 1,99^{k+1} \iff \left(\frac{\lambda}{1,99} \right)^{k+1} > 1/(2-\lambda),$$

ami $\lambda > 1,99$ miatt nyilván igaz. Ekkor azonban (elég nagy k -ra)

$$n = [(2 - \lambda)\lambda^{k+1}] - 1 \geq (2 - \lambda)\lambda^{k+1} - 2 \geq 1,99^k.$$

Ezzel a feladat állítását igazoltuk.

4. Határozzuk meg az összes olyan $f: \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{Z}$ függvényt, amire tetszőleges a, b, c egészekre, amelyekre $a + b + c = 0$ teljesül, fennáll az

$$f(a)^2 + f(b)^2 + f(c)^2 = 2f(a)f(b) + 2f(b)f(c) + 2f(c)f(a)$$

egyenlőség. ($\mathbb{Z}$ az egész számok halmazát jelöli.)

1. eset: A függvénynek nincs más nullhelye. Jelöljük $f(1)$ értékét d -vel.

Az $a = b = 1, c = 2$ választással

$$2f(1)^2 + f(2)^2 = 2f(1)f(1) + 4f(2)f(1).$$

Ebből $f(2) \neq 0$ miatt $f(2) = 4f(1) = 4d$. Ugyanígy $a = b = 2, c = 4$ -ből $f(4) = 16d$. Az $a = 3, b = 2, c = 1$ választással $f(3)$ -ra egy másodfokú egyenletet kapunk:

$$(f(3) - d)(f(3) - 9d) = 0.$$

Ha itt $f(3) = d$, akkor $a = 4, b = 3, c = 1$ -ből ellentmondást kapunk, mert behelyettesítve az értékeket kapjuk, hogy $256d^2 + d^2 + d^2 = 32d^2 + 2d^2 + 32d^2$, ami lehetetlen.

Tehát $f(3) = 9d, f(4) = 16d$.

Innen teljes indukcióval bizonyítjuk, hogy $f(n) = n^2d$.

Tegyük fel, hogy minden $0 < k < n$ -re teljesül, hogy $f(k) = k^2d$. Ebből $a = n, b = n - 1, c = 1$ választással

$$f(n)^2 + f(n - 1)^2 + f(1)^2 = 2f(n)(f(n - 1) + f(1)) + 2f(1)f(n - 1),$$

$a = n, b = n - 2, c = 2$ -vel pedig:

$$f(n)^2 + f(n - 2)^2 + f(2)^2 = 2f(n)(f(n - 2) + f(2)) + 2f(2)f(n - 2).$$

A két egyenletet kivonva egymásból és behelyettesítve az ismert értékeket valóban azt kapjuk, hogy $f(n) = n^2d$. Ezzel az indukció teljes. Ha tehát nincs más nullhely, akkor $f(n) = n^2d$.

2. eset: Ha van más (pozitív) nullhely, akkor válasszuk ki a legkisebbet, legyen ez $a > 0$, tehát $f(a) = 0$.

Minden x -re teljesül – az $a = a, b = x, c = a + x$ választás miatt –

$$f(x)^2 + f(a + x)^2 = 2f(x)f(a + x),$$

ezért $f(x) = f(a + x)$, tehát a függvény periodikus a szerint. Így nyilvánvalóan minden nullhely osztható a -val, pontosabban: a nullhelyek éppen az a többszörösei.

Ezek után vizsgáljuk a lehetséges értékeit. Ha $a \geq 5$, akkor az első eset bizonyítását megismételhetjük, mivel az csak $f(1), f(2), f(3), f(4) \neq 0$ -ra alapult. Ezzel azt kapnánk, hogy más nullhely már nem lehet, ami ellentmondás; tehát $a \leq 4$.

Ha $a = 4$, akkor $f(1) = d \neq 0, f(2) = 4d$ és

$$f(3) = f(3 - a) = f(-1) = f(1) = d.$$

Ha $a = 3$, akkor $f(1) = d \neq 0, f(2) = 4d$, de $f(1) = f(-1) = f(3 - 1) = 4d$, ami ellentmondás.

Ha $a = 2$, akkor $f(1) = d \neq 0, f(2) = 0$.

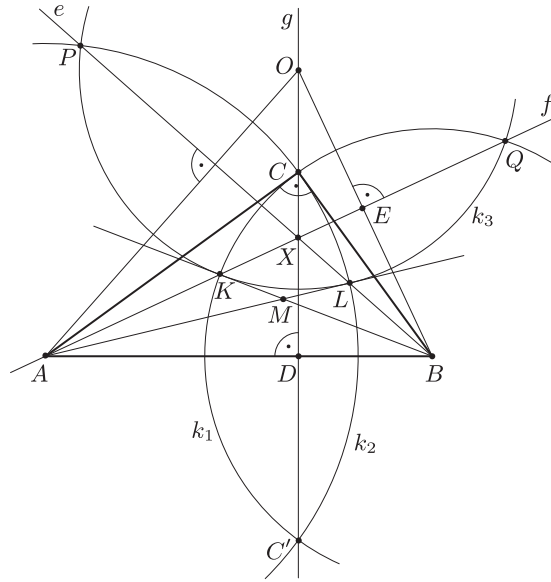
Ha $a = 1$, akkor f a konstans 0 függvény.

Könnyen ellenőrizhető, hogy a ki nem zárt függvények (minden $d \neq 0$ -val) valamennyien megoldásai a feladatnak.

5. Legyen az ABC háromszögben $\angle BCA = 90^\circ$, és legyen D a C -ből induló magasságvonal talppontja. Legyen X a CD szakasz belső pontja. Legyen K az AX szakasznak az a pontja, amire $BK = BC$. Hasonlóan, legyen L a BX szakasznak az a pontja, amire $AL = AC$. Legyen M az AL és BK egyenesek metszéspontja.

Bizonyítsuk be, hogy $MK = ML$.

Ódor Gergely megoldása. Az A és X, B és X , valamint C és D pontok által meghatározott egyeneseket nevezzük rendre f -nek, e -nek és g -nek. Húzzuk meg a B középpontú, $\overline{BC}$ sugarú k_1 és az A középpontú, $\overline{AC}$ sugarú k_2 köröket. A g egyenes k_1 és k_2 hatványegyenese, mivel merőleges a körök $\overline{AB}$ centrálisára és átmegy az egyik metszésponton, C -n.

Tudjuk, hogy a k_1 körnek az f egyenessel való, A -hoz közelebbi metszéspontja K . A másik metszéspontot nevezzük Q -nak. Hasonlóan a k_2 kör és az e egyenes B -hez közelebbi metszéspontja L , a másikat pedig jelölje P .

1. állítás: $XPKE \sim XQL\Delta$.

Bizonyítás: Mivel X a hatványegyenes egyik pontja,

$$\overline{XK} \cdot \overline{XQ} = \overline{XL} \cdot \overline{XP}.$$

Átalakítva

$$\frac{\overline{XK}}{\overline{XP}} = \frac{\overline{XL}}{\overline{XQ}}.$$

Az $XPKE$ és XQL háromszögek két oldalának aránya és az oldalak által bezárt szög (csúcsszögek miatt) megegyezik. Tehát $XPKE \sim XQL\Delta$.

Következmény: A $KPQL$ négyszög húrnégyszög, mert

$$\angle PLQ = \angle PKQ.$$

A $KPQL$ körülírt körét jelölje k_3 , középpontját pedig O .

2. állítás: Az AL egyenes érinti k_3 -at.

Bizonyítás: $\overline{AC} \perp \overline{BC}$ és $\overline{BC}$ a k_1 kör sugara, tehát A -nak a k_1 körre vonatkozó hatványa $= \overline{AC}^2$. Mivel A rajta van a QK egyenesen, rajta van k_1 és k_3 hatványegyenesén. Ebből következik, hogy a k_3 körre vonatkozó hatványa is

$$\overline{AC}^2 = \overline{AL}^2.$$

Tehát az A -ból k_3 -hoz húzott érintő szakaszok hossza $\overline{AL}$. A k_3 körön legfeljebb két olyan pont lehet, amely A -tól $\overline{AL}$ távolságra van. Mivel P és L ilyen és e körhöz A -ból két érintő húzható, mindkét pont érintési pont. (A kívül esik a k_3 körön, mivel rajta van a hatványvonalon és kívül van a k_1 körön, hiszen $\overline{AB} > \overline{BC}$).

Hasonlóan látható be a

3. állítás: A BK egyenes érinti k_3 -at.

Mivel $\overline{ML}$ és $\overline{MK}$ a k_3 körhöz húzott érintő szakaszok, egyenlő hosszúak. Ezzel igazoltuk a feladat állítását.

6. Határozzuk meg az összes olyan n pozitív egész számot, amelyhez találhatók olyan $a_1, a_2, \dots, a_n$ nemnegatív egészek, amelyekre teljesül

$$\frac{1}{2^{a_1}} + \frac{1}{2^{a_2}} + \dots + \frac{1}{2^{a_n}} = \frac{1}{3^{a_1}} + \frac{2}{3^{a_2}} + \dots + \frac{n}{3^{a_n}} = 1.$$

Azt fogjuk bizonyítani, hogy akkor és csak akkor léteznek megfelelő $a_1, a_2, \dots, a_n$ nemnegatív egészek, ha $n \equiv 1, 2 \pmod{4}$.

A feltétel szükséges voltának igazolásához hozzuk közös nevezőre az

$$1 = \frac{1}{3^{a_1}} + \frac{1}{3^{a_2}} + \dots + \frac{1}{3^{a_n}}$$

összeget: megfelelő $b_0, b_1, \dots, b_n$ egészekre

$$1 = \frac{3^{b_1} + 2 \cdot 3^{b_2} + \dots + n \cdot 3^{b_n}}{3^{b_0}}.$$

Elég észrevenni, hogy i és $i \cdot 3^{b_i}$ paritása azonos, így az $1 + 2 + \dots + n = \frac{n(n+1)}{2}$ összeg páratlan. Ez valóban azt vonja maga után, hogy $n \equiv 1, 2 \pmod{4}$.

Legyen S az egész számokból álló végtelen sorozatok halmaza, és legyen azon értelmezett két függvény:

$$f: S \rightarrow \mathbb{R}, \quad f: (a_1, a_2, \dots) \rightarrow \sum_{a_i \geq 0, i \in N} \frac{1}{2^{a_i}},$$

$$g: S \rightarrow \mathbb{R}, \quad g: (a_1, a_2, \dots) \rightarrow \sum_{a_i \geq 0, i \in N} \frac{i}{3^{a_i}}.$$

Az $s = (a_1, a_2, \dots) \in S$ sorozat jó, ha van olyan n pozitív egész szám, amelyre $a_i \geq 0 \iff i \leq n$ és $f(s) = g(s) = 1$. Azt kell tehát bizonyítani, hogy minden $n \equiv 1, 2 \pmod{4}$ esetén létezik jó sorozat.

Teljes indukciót alkalmazunk. Tegyük fel, hogy egy $n \geq 12$ egészhez található egy jó $s = (a_1, a_2, \dots)$ sorozat. Belátjuk, hogy ebből konstruálható egy jó sorozat $n + 12$ -re a következő kétféle módosítás segítségével:

1. ha az $s = (a_1, a_2, \dots) \in S$ sorozatban $a_k \geq 0$, de $a_{2k} < 0$, akkor $f(s) = f(s')$ és $g(s) = g(s')$, ahol $s' = (b_1, b_2, \dots)$, $a_i = b_i$, ha $i \neq k, 2k$, $b_k = b_{2k} = a_k + 1$.

2. ha az $s = (a_1, a_2, \dots) \in S$ sorozatban $a_k \geq 0$, de $a_\ell, a_m < 0$, és $3k = \ell + m$, akkor $f(s) = f(s')$ és $g(s) = g(s')$, ahol $s' = (b_1, b_2, \dots)$, $a_i = b_i$, ha $i \neq k, \ell, m$, $b_k < 0$, $b_\ell = b_m = a_k + 1$.

Feltéve, hogy n -re létezik jó s sorozat, vagyis $f(s) = g(s) = 1$, a fenti kétféle módosításokkal kapott s' sorozatra is $f(s') = g(s') = 1$. Emiatt már csak azt kell garantálni, hogy s' -ben az első $n + 12$ -nél nem nagyobb indexű tagok nemnegatívak, az összes többi pedig negatív legyen.

Mivel feltettük, hogy $n \geq 12$, az $a_{n+1}, \dots, a_{n+12}$ tagok közül a páros indexűeket 1-es típusú lépésekkel nemnegatívba tudjuk vinni. Ezután a 6 db páratlan indexű tag párokba rendezhető úgy, hogy a párosított tagok indexeinek összege osztható 12-vel, hiszen az indexek 12-es maradéka 1, 3, 5, 7, 9, 11 valamilyen sorrendben. Ezeket a párokat a 2-es típusú lépést alkalmazva tudjuk nemnegatívvá tenni. Ha egy ilyen lépés eredményeképpen az a_ℓ és az a_m tag vált nemnegatívvá, akkor a (páros indexű) $a_{\frac{\ell+m}{3}}$ tag negatívvá változik, amit egy 1-es típusú átalakítással újra nemnegatívba tudunk vinni.

Végül megadunk egy-egy megfelelő $(a_1, a_2, \dots, a_n)$ sorozatot n kis értékei esetén:

$n = 1$	$(0, \dots)$,
$n = 2$	$(1, 1, \dots)$,
$n = 5$	$(2, 1, 3, 4, 4, \dots)$,
$n = 6$	$(2, 1, 3, 5, 5, 4, \dots)$,
$n = 9$	$(2, 1, 3, 7, 5, 4, 8, 8, 6, \dots)$,
$n = 10$	$(2, 1, 3, 7, 6, 4, 8, 8, 6, 6, \dots)$,
$n = 13$	$(1, 4, 5, 5, 5, 6, 4, 5, 4, 5, 4, 6, 4, \dots)$,
$n = 14$	$(1, 4, 5, 5, 5, 6, 5, 5, 4, 5, 4, 6, 4, 5, \dots)$,
$n = 17$	$(2, 1, 5, 6, 6, 5, 7, 6, 7, 6, 6, 5, 6, 7, 7, 6, 6, \dots)$,
$n = 18$	$(2, 1, 5, 6, 6, 5, 7, 6, 8, 6, 6, 5, 6, 7, 7, 6, 6, 8, \dots)$,
$n = 21$	$(2, 1, 3, 8, 6, 7, 9, 8, 7, 7, 10, 7, 10, 9, 6, 9, 7, 7, 7, 6, \dots)$,
$n = 22$	$(2, 1, 3, 8, 6, 7, 9, 8, 7, 7, 11, 7, 10, 9, 6, 9, 7, 7, 7, 7, 6, 11, \dots)$,

Ezzel a teljes indukció elvének megfelelően az állítás bizonyított.